

Pápež sa kajal za pedofilov

Ospravedlenie Vatikánu. Obetiam škandálov zmierlivé slová nestačia.

Sydney - Pápež Benedikt XVI. naplnil v sobotu očakávania austrálskych veriacich a v mene rímskokatolíckej cirkvi sa v Sydney verejne ospravedlnil za pedofilné škandály austrálskych duchovných. Zároveň sa vyslovil za to, aby všetci zodpovední za tieto činy boli postavení pred spravodlivý súd.

Megaomša v Sydney

Podľa Benedikta XVI. priniesol sexuálny škandál hanbu a bolesť celej katolíckej cirkvi. Veľmi ostro zaútočil na duchovných, ktorí sa pedofílie a sexuálneho obťažovania dopúšťali. „Zodpovední musia byť postavení pred súd a ich obeť musia dostať súcitu a starostlivosť,“ vyhlásil pápež v Katedrále Svätej Márie.

Pápež včera celebroidal pred 350-tisícimi divákmi omšu na hipodróme v Sydney. Skončili sa tak týždeň trvajúce svetové dni mládeže, ktoré navštívili okrem mladých kresťanov zo 150 krajín sveta aj tri tisícky kňazov, stovky biskupov a desiatky kardinálov. U našich protinožcov strávila hlava katolíckej cirkvi rekordných sedem dní

a je to doteraz najdlhšia zahraničná návšteva 81-ročného pápeža.

Hlavné posolstvo, na ktoré čakal kresťanský svet, sa však týkalo pedofílie. Všetky podobné skutky treba podľa pápeža jednohlasne odsúdiť. „Veľmi hlboko ma mrzí bolesť a utrpenie, ktoré museli vydržať obeť a uisťujem ich, že ako ich pastor cítim tiež túto bolesť,“ dodal emotívne pápež. Posledná veta dokonca nebola v pôvodnej verzii prejavu, ktorý mal Benedikt XVI. prečítať. Povedal ju až spontánne priamo na mieste kázne.

Obetiam ľútosť nestačí

Aj napriek tomu sú spolky zastupujúce obeť v Austrálii nespokojné. „Obete chcú akciu, nie slová,“ povedal Bernard Barrett, zástupca organizácie Zlomené obrady. Podľa aktivistov kardinál George Pell, najvyšší katolícky duchovný v krajine, vytrvale hatí všetky snahy odhaliť skutočnú hĺbku problému zneužívania detí duchovnými. Mimovládne organizácie už zdokumentovali 107 prípadov pedofílie kňazov, no podľa ich odhadov bude v skutočnosti prípadov desaťnásobne viac.

(mb, čtk)

HN, 21.7.2008

Zoznámil sa s pápežom a zomrel!

Smrteľne chorý policajt Gary Hill SYDNEY - Splnil sa mu sen a zomrel! Gary Hill (53), ktorý štyri roky bojoval s rakovinou, tejto zákernej chorobe podľahol. Stalo sa tak iba pár dní po tom, čo sa stretol s pápežom Benediktom XVI. Ten smrteľne chorého bývalého policajta počas stretnutia pozhneval.

„Pre Garyho to bol nádherný deň,“ povedal po stretnutí bývalý kolega chorého muža Andrew Scipione. Gary od roku 2004 bojoval s rakovinou, ktorá postupne napadla jeho pokožku, mozog i srdce.

Nerovnému boju cez víkend podľahol. „Gary sa vždy chcel stretnúť s pápežom, ale nikdy sa

nedostal do Vatikánu,“ povedal Hillov priateľ. „Som vďačný všetkým ľuďom, ktorí sa o toto pričínili. Po všetkej tej bolesti to pre Garyho, jeho rodinu a kolegov bola povzbudzujúca chvíľa,“ dodal Scipione.

Pápež včera ukončil svoju návštevu Austrálie pri príležitosti Svetových dní mládeže. Pred odletom domov sa ešte stretol s malou skupinkou obetí sexuálneho násillia, ktoré spáchali kňazi.

„Vypočul si ich príbehy a ponúkol im útechu. Prisľúbil, že sa bude modliť za nich i za ich rodiny a všetky ďalšie obeť,“ uviedol v stanovisku Vatikán.

(šu)

Nový čas, 22.7.2008

PAMIATKU STRÁŽI

AJ KAMERA

Rekonštrukcia súsošia stála 10 miliónov a trvala 16 rokov

NITRA - Konečne je hotová! Rekonštrukcia Mariánskeho súsošia v Nitre, ktorá pohltila viac ako 10 miliónov korún (332-tisíc eur), totiž trvala neuveriteľných 16 rokov. Pozlátané sochy pod Nitrianskym hradom teraz strážia aj kamery.

S opravou Mariánskeho súsošia na Nitrianskom hrade sa začalo v roku 1992. Ukončená mala byť o dva roky neskôr. Rekonštrukcia sa však pre nedostatok financií skončila len nedávno. Súsošie známe aj ako morový stĺp muselo byť celé rozobrané.

„Nanovo sa odlievali sochy uhorských kráľov Štefana, Imricha, Ladislava i anjelov.

Celá rekonštrukcia vyšla na viac ako 10 miliónov korún (332-tisíc eur), „povedal Dušan Argaláš, hovorca Nitrianskeho biskupského úradu.

Socha, vyrobená z pieskovca, sa týči do výšky 11 metrov. Na jej vrchole stojí Panna Mária. „V roku 1749 bola Nitra zasiahnutá morom. Na znak vďaky za skončenie epidémie dal tento morový stĺp o rok neskôr postaviť biskup Esterházy, „priblížil históriu pamiatky D. Argaláš.

DANIELA STAROVIČOVÁ

Plus jeden deň, 22.7.2008

Skončili sa

Svetové dni mládeže

Slávnostnou omšou za účasti takmer 400 tisíc ľudí sa v Austrálii skončili Svetové dni mládeže. Pápež Benedikt XVI. vyzval mladých veriacich, aby nepodliehali duchovnej púšti a aby svoju vieru využili na budovanie nového sveta bez chamtivosti a bez materializmu. Budúce Svetové dni mládeže budú o tri roky v Madride.

TV Markíza, 19:00, 20.7.2008

Modlili sa za 50 obetí povodne

V Jarovciach veria, že podobná tragédia sa už nikdy nezopakuje

Spomínali na nebohých príbuzných. Včera uplynulo desať rokov odo dňa, keď päťdesiat ľudí zahynulo počas povodne v Jarovniciach (okr. Sabinov). Približne 500 pozostalých si ich včera pripomenulo svätou omšou a pochodom k pamätníku obetí.

„Prišiel som o štrnásť príbuzných. Medzi nimi boli manželka Angela, ale aj deti, vnučky a vnukovia, „ spomínal Ján Husár (62) na krušné chvíle pred desiatimi rokmi, ktoré navždy zmenili jeho život. „Bolo to hrozné, ale čo mi zostáva, žiť musím ďalej. Nikomu však neprajem, aby sa ocitol v takej hrôze, aká vtedy postihla našu osadu, „ vraví J. Husár pri pamätníku, do ktorého sú vyryté aj mená jeho príbuzných. Včera pred ním zapálili sviečky.

Asi 500 obyvateľov Jarovnic sa za nich modlilo na hodinu a pol trvajúcej omši, ktorú celebroidal košický biskup Bernard Bober. Podľa starostu Jarovnic Mariána Kyjovského sa v obci všemožne snažia, aby sa už nikdy nič podobné neopakovalo.

„Potok Malá Svinka, ktorý vtedy vyčíňal, je už vyregulovaný. Snažili sme sa vybudovať pred obcou aj malú priehradku, ktorá by zachytávala prívalovú vodu pri prípadnej ďalšej povodni, ale kým sme ju stihli dokončiť, tak ju voda zničila, „ povedal M. Kyjovský. „Materiálne škody, ktoré nám vtedy vznikli, boli obrovské. Tie však nie sú podstatné. Dôležitejší sú ľudia, aby ich viac nepostihla podobná tragédia, „ zakončil starosta.

(nov), *Nový čas*, 21.7.2008

Rozvod chcú najmä ženy

Manželstvá nám krachujú, túžime žiť len pre seba

Prekvapujúce zistenie. Už nielen celebrity, ale bežní ľudia sa u nás rozvádzajú ako na bežiacom páse. Deje sa to napriek tomu, že Slovensko sa považuje za veľmi religióznu krajinu.

Niektorí odborníci sú z toho zaskočení, iní tvrdia, že aj u nás zvíťazil požívачný život.

Užívať si život plnými dúškami a v krátkych epizódach. To je postmoderný trend, ktorý víťazí aj u nás.

Vzd'afujeme sa od Poľska či ďalšej silnej katolíckej krajiny, Talianska, kde náboženstvo ako-tak drží ľudí v manželských zväzkoch. V našej prevažne katolíckej krajine sa rozvážame čoraz častejšie.

Každý tretí sa rozvedie

Podľa najnovších zistení Štatistického úradu sa každé tretie manželstvo u nás skončí rozvodom. V minulom roku zo sto uzatvorených sobášov takto skončila viac ako tretina.

„Ľudia chcú rozhodovať sami za seba. Manželstvo ich obmedzuje. Neplatí, že vo zväzku sme silnejší.

Ľudia uprednostňujú individualizmus a pôžitkárstvo, „ tvrdí psychologička Katarína Ludrovská.

O rozvod žiadajú ženy dvakrát častejšie než muži. Najviac rozvodov je v Bratislavskom, Banskobystrickom a Nitrianskom kraji, najmenej v Prešovskom a Trnavskom kraji.

Počas uplynulých rokov mali dve tretiny rozvádzajúcich sa manželov spoločné dieťa.

Až polovica rozvedených uviedla ako príčinu rozvodu rozdielnosť pováh, ďalšími dôvodmi boli alkoholizmus, nevera, nezáujem o rodinu.

„Kedysi sme predpokladali, že vysoká rozvodovosť je aj dôsledkom toho, že ľudia vstupujú do manželstva neuvážene a príliš mladí. Dnes sa však sobášia čoraz neskôr a napriek tomu počet rozvodov rastie, „ uviedol demograf Boris Vaňo. Ešte viac prekvapuje, že stúpajú rozvody viacročných manželstiev.

Rozvody po 25 rokoch manželstva vzrástli za posledných 15 rokov takmer štvornásobne!

ŠTEFAN MESÁROŠ

Plus jeden deň, 21.7.2008

Gabura opäť predložil návrh na zákaz interrupcií

Poslanec NR Peter Gabura opätovne predložil do parlamentu návrh zákona, ktorým chcem zakázať interrupcie a zároveň zrušiť zákon o umelom prerušení tehotenstva. Akékoľvek umelé prerušenie tehotenstva aj so súhlasom tehotnej ženy bude podľa Gaburu zakladať

skutkovú podstatu trestného činu, pokiaľ nebude vykonané postupom a za podmienok, ktoré budú zákonom stanovené. Podľa predsedníčky poslaneckého klubu KDH Márie Sabolovej je škoda, že návrh nekonzultoval s nikým z KDH.

Rádio FM, 17:00, 22.7.2008

Svätý Stalin?

Komunisti žiadajú kanonizáciu diktátora. Ruská pravoslávna cirkev dostala návrh, aby niekdajšieho diktátora Josifa Visarionoviča Stalina vyhlásila za svätého. Autorom šokujúcej myšlienky je regionálny šéf petrohradských komunistov Sergej Malinkovič.

„Obrátime sa na cirkev, aby kanonizovala muža, ktorý zjednotil ruské zeme, porazil nepriateľov vlasti, vytvoril sociálne minimum, bol hrdinom a otcom ľudu, „ vyhlásil Sergej Malinkovič.

Jeho kontroverzný návrh sa práve teraz neobjavil náhodou. Meno Josifa Stalina patrí v Rusku stále k tým najobľúbenejším a v internetovom prieskume popularity ho predbehol iba posledný ruský cár Mikuláš II.

Komunista Malinkovič si je svojím názorom skutočne istý. Tvrdí, že ak pravoslávna cirkev Stalinovu kanonizáciu odmietne, v jej vnútri povstane patriotické jadro, ktoré ju zreformuje a urobí z nej sociálnu cirkev orientovanú na ľud. Ku koncu 21. storočia

budú podľa Malinkoviča každú ruskú domácnosť zdobiť ikony svätého Josifa Stalina.

Ničil cirkev

„Je to príšerná požiadavka, „ povedal hovorca ortodoxnej cirkvi Vladimir Vigil'anskij. „Stalin a jeho ľudia úplne zničili ortodoxnú cirkev a za ich éry násilne zomrelo 200-tisíc kňazov. Kanonizovať človeka zodpovedného za štátny terorizmus, by bola svätokrádež.

DANIEL HOŤKA

Plus jeden deň, 22.7.2008

Liberáli chcú eutanáziu. Bez šance

Osamotená česká senátorka pomáha smrteľne chorým k asistovanej samovražde

Česi sa hádajú, či je možné beztrestne zabiť. Otvorili diskusiu o legálnej eutanázii.

Dobrá smrť. Človek mal na ňu nárok už podľa starovekých Grékov, hoci by mu k nej pomohol aj lekár. Možnosť eutanázie by sa mohla objaviť aj v Česku.

Okrajová Liberálna reformná strana do Senátu predložila návrh zákona, ktorý by umožňoval eutanáziu pre nevyliciteľne chorých. Včera spustili na podporu eutanázie petíciu.

Čierne eutanázie

Návrh počíta s pomocou iba pre nevyliciteľne chorých. Podmienkou je tak nekončiace utrpenie, o eutanáziu by nemohli požiadať

pacienti iba pre starobu či nemožnosť.

Lekár by im mohol podať smrtiacu látku až potom, keď by o to požiadali v prítomnosti troch svedkov alebo písomne s potvrdením notára. Súhlasiť by musel aj ďalší lekár, konečné slovo by mala komisia ministerstva zdravotníctva.

„Lekári už teraz občas tajne smrteľne chorým pomôžu. Priznajú to však iba medzi štyrmi očami,“ povedala predkladateľka návrhu nezávislá senátorka Václava Domašová.

V Česku aj na Slovensku je aktívna pomoc pri samovražde uznaná za vraždu. Poľahčujúcou okolnosťou nie je ani súcit s pacientom.

Novým argumentom pre bojovníkov za dobrovoľný odchod zo sveta je stav českého zdravotníctva.

Reportéri MF Dnes pred dvomi týždňami odhalili, že v ústavoch

pre dlhodobu chorých žijú pacienti v hrozných podmienkach, často si ich celé dni nikto nevšima.

Pre navrhovateľov je tak jediným spôsobom, ako slušne odísť zo sveta, pre týchto ľudí práve eutanázia.

Nemajú šancu

Liberáli sa podľa českého ministerstva zdravotníctva chcú zle napísaným návrhom iba zviditeľniť. Minister Tomáš Julínek z ODS ho označil za paškvil. „Lekári nemajú pomáhať so smrťou. Zabíjajú stačí rýchlokurz, nepotrebuje šesť rokov medicíny,“ povedal jeho horca Tomáš Cíkr.

Zásadne proti návrhu liberálnej strany je aj ministerka pre ľudské práva a menšiny Džamila Stehlíková aj najsilnejší zástanca eutanázie v českom parlamente Boris Šťastný z ODS.

Predkladatelia si zvolili tú najzložitejšiu cestu, ako zákon presadiť. Senát sa ním má zaoberať na jeseň, zatiaľ ho nikto okrem Domašovej nepodporil.

Ako senátorský návrh musí prejsť najskôr hornou komorou, potom Poslaneckou snemovňou a napokon ho musí znovu schváliť Senát.

Platiť môže až potom, keď ho podpíše prezident. Václav Klaus jeho podpis už na začiatku odmietol.

Odísť iba pasívne

České aj slovenské zákony už dnes pasívnu eutanáziu umožňujú. Nevyliciteľne chorí môžu podľa súdneho lekára a právnik Petra Kováča kedykoľvek odmietnuť liečbu. Inak urýchliť smrť je však nezákonné.

Praha má v najbližších týždňoch povoliť, aby mal každý možnosť dopredu odmietnuť oživovanie. V prípade, že človek upadne do kómy a šance na jeho vyliečenie sú minimálne, museli by ho lekári odpojiť od prístrojov.

Kde je povolená eutanázia

Asistovanú samovraždu povoľujú zákony Beneluxu, Švajčiarska, Oregonu a Thajska.

Holandania diskutujú aj o eutanázii pre novorodencov.

Švajčiari povolili aj „pomoc“ psychicky chorým.

Juraj Koník
SME 23.7.2008

Zákon o eutanázii smeruje do senátu

Trikrát sa bude musieť spýtať lekár pacienta či chce skutočne zomrieť, než mu pomôže so samovraždou. To je jedna z podmienok zo zákona o dôstojnej smrti, ktorý smeruje do českého parlamentu. Dnes zástancovia odštartovali petíciu na podporu zákona.

Eutanázia by nemala byť možná u každého človeka, aj keď by si ju prial. Napríklad starobu, či bezmocnosť neberie zákon ako dostatočný dôvod. Tým by mala byť opakovaná žiadosť od pacienta, ktorého zdravotný stav je beznádejný, trvalo fyzicky, či psychicky trpí. Navyše by to museli potvrdiť dvaja nezávislí lekári.

Milan Hamerský, predseda Liberálne reformnej strany: „Model Oregonu nám pripadá úplne najbezpečnejší, takže, aby som povedal jednoznačne, to znamená, ten pacient sám stlačí určitý gombík, ktorým sa to prevedie.“

Džamila Stehlíková, ministerka pre ľudské práva ČR: „O tom návrhu zákona o legalizácii eutanázie debatovať nie je možné, pretože porušuje základné ľudské práva každého z nás a práva na život.“

Marie Svatošová, Asociácia poskytovateľov hospic a geriat. starostlivosti: „Ten chorý človek má svoje potreby a my tie potreby musíme uspokojiť a nie ho zabiť. Je to strašne jednoduché rýchle riešenie ho zabiť, sa ho zbaviť, ale to nie je riešenie.“

Petr Hach, 1. Lekárska fakulta UK: „Doktor, ktorý sprevádza umierajúceho na jeho ceste ku konci, k tomuto bohužiaľ naši lekári nie sú vychovávaní.“

Alternatívou k legalizácii eutanázie by tak podľa niektorých mala byť podpora hospicov, kde sa postarajú aj o pacienta v tom najťažšom stave a pomôžu mu dôstojne dôjsť k jeho prirodzenej smrti.

Robert Huneš, riaditeľ Hospicu Sv. Jana N. Neumanna v Prachaticiach: „Medicína dokáže zaliečiť aj tú najťažšiu bolesť a to je zrejme jeden z princípov úspechu, preto sa nežiada o eutanáziu v hospicoch.“

Zákon na dôstojnú smrť prerokuje senát už v septembri. Vo vláde a v parlamente však pravdepodobne podporu nenájde.

Martin Maruniak
TV Markíza, 19:00, 22.7.2008

Našli maltu z Pribinovho kostola?

NITRA - Kusy malty, ktoré pravdepodobne pochádzajú z obdobia Veľkej Moravy, našli archeológovia v Katedrále sv. Emerána na Nitrianskom hrade.

Mohlo by ísť o stopy po prvom kresťanskom kostole na našom území, ktorý dal podľa písomných prameňov v roku 833 postaviť knieža Pribina. Archeológovia prišli na to, že katedrálu v 12. - 13. storočí prestavali

a je tu riziko, že pri prestavbe mohli pozostatky staršieho veľkomoravského kostola odstrániť. „Je veľmi pravdepodobné, že veľkomoravský kostol stál na tomto mieste. Svedčia o tom kusy malty, ktoré sú veľmi podobné tým, ktoré sme našli v násype veľkomoravského valu na hrade, „povedal šéf výskumu Peter Bednár z Archeologického ústavu SAV v Nitre.

(r, sita), Nový čas, 23.7.2008

Na Nitrianskom hrade objavili pri prieskume v katedrále vzácny nález

Na Nitrianskom hrade opravujú fasádu a reštaurujú hradnú katedrálu. Okrem toho v katedrále archeológovia robia aj prieskum, pretože v týchto dňoch sa im podaril vzácny nález. Viac povie Jolana Čuláková.

Keď v týchto dňoch navštívite Katedrálu sv. Emerána na Nitrianskom hrade, nájdete v nej čulý pracovný ruch, rozbitú podlahu a lešenie. Výskum takéhoto rozsahu tu archeológovia robia po prvý raz. Našli tu stredoveké hroby z 13. a 17. storočia a kostru novorodenca. Ich záujem ale smeroval k objaveniu múrov prvého kresťanského kostola na našom území.

Peter Bednár, archeológ: „Je veľmi pravdepodobné, že veľkomoravský kostol stál na tomto mieste. Svedčia o tom aj obrovské kusy mált, veľmi podobné maltám, ktoré sme našli v násype veľkomoravského valu.“

Ide pravdepodobne o kostol, ktorý podľa písomným prameňov dal postaviť v roku 833 knieža Pribina. Po ukončení prieskumu budú

objavené múry sprístupnené verejnosti, podobne ako písomnosti a sakrálne predmety v novootvorenom diecéznom múzeu, kazemate a Vazilova veža.

Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup: „Pripravujeme rekonštrukciu mosta, kde máme pripravené sochy, len musíme samotný most rekonštruovať, pretože je zničený.“

Na rekonštrukciu vstupného mosta vypracovali projekt v hodnote 85 miliónov korún a chcú požiadať aj o dotáciu z eurofondov. Ďalšou investíciou je úprava hradného valu.

Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup: „Sme museli ostať pri tejto podobe, pretože pamiatkári si želajú, aby to ostalo ako gotická obranná priekopa, ktorá nie je veľmi prítlačivá musím priznať.“

Po rokoch, kedy na hrade nebolo prakticky nič a návštevne hodiny v katedrále veľmi krátke, sú to prvé kroky ako zatriktívniť hrad a zviditeľniť históriu Nitry.

Rádio Slovensko, 18:00, 24.7.2008

MV SR eviduje novú politickú stranu KDS

Ministerstvo vnútra už eviduje novú politickú Stranu konzervatívnych demokratov Slovenska. Ako uviedol hovorca prípravného výboru KDS Vladimír Palko strana na budúci týždeň predstaví svojho prezidentského kandidáta a zvolí štatutára strany. KDĽH je politická strana založená na tradičných hodnotách, ktoré sa opierajú o stáročné zásady kresťanstva a humanizmu v Európe. Konzervatívni demokrati podporujú stabilitu tradičnej rodiny, vlastenectvo, ktoré nie je nepriateľské voči iným národom, ekonomickú slobodu a solidaritu voči slabým a núdnym.

Rádio Lumen, 17:30, 23.7.2008

Hľadajú najstarší kresťanský kostol

Archeológovia rozobrali dlažbu katedrálneho kostola v Nitre a hľadajú základy najstaršieho kresťanského kostola na Slovensku. Našli už maltu, ktorá je z 9. storočia. Tak predpokladajú, že práve tu najstarší kostol aj s palácom stál.

Dana Brixová, redaktorka: „Nájsť najstarší kresťanský kostol na Slovensku sa snažia už celé generácie archeológov. V Nitre sú už pravdepodobne celkom blízko tohto objavu. Svedčia o tom najdene zvyšky malty z 9. storočia.“

Peter Bednár, archeológ, Archeologický ústav SAV Nitra: „Prvé tie malty sa našli už pri výskume na východnom nádvorí, vlastne tuná za kostolmi.“

Dana Brixová, redaktorka: „Podľa archeológov tu stáli v tom čase dve honosné budovy.“

Peter Bednár, archeológ, Archeologický ústav SAV Nitra: „Vyskytujú sa tam aj zdobené architektonické články, ktoré naznačujú, že na výstavbe toho komplexu sa podieľala franská stavebná huta.“

Dana Brixová, redaktorka: „Materiál na ich stavbu privážali zďaleka, čo svedčí o ich význame.“

Peter Bednár, archeológ, Archeologický ústav SAV Nitra: „Možnosť je, že dokonca až z Litavských vrchov v Burgenlande, čo je zhruba 120 kilometrov od Nitry.“

Dana Brixová, redaktorka: „Nedávno tu našli niekoľko hrobov, medzi nimi i hrob nedonoseného dieťaťa.“

Peter Bednár, archeológ, Archeologický ústav SAV Nitra: „Muselo patriť k vyššej spoločenskej vrstve, pretože bolo pochované pred oltárom.“

Dana Brixová, redaktorka: „V týchto dňoch tu turisti veľa nevidia. Okrem archeológov pracujú v hlavnej lodi kostola i reštaurátori.“

Turistka: „Bude viacej vidieť nabudúce.“

Dana Brixová, redaktorka: „Archeológovia veria, že posledné dva týždne výskumu v katedrále ešte prinesú ďalšie zaujímavé objavy.“

Dana Brixová

Výskum pod farou nebude

Zainteresovaní na stavbe obchodného centra v Žiline obišli pamiatkarov

Odstránením budovy starej fary, ktorú vyhlásili za Národnú kultúrnu pamiatku, sa zaoberá inšpekcia ministerstva kultúry.

Na mieste rozobratej budovy starej fary v centre Žiliny bagre vyhlbili jamu. Archeologický výskum, ktorý mal na mieste prebehnúť, je tak už podľa pamiatkarov bezpredmetný.

Vecou sa zaoberá Pamiatková inšpekcia ministerstva kultúry. Stará fara bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku.

Pozemok vedľa hradu

Na historických Farských schodoch v meste má vyrásť nákupné centrum. Plány investora komplikovala budova starej fary, ktorú ministerstvo kultúry vyhlásilo za národnú kultúrnu pamiatku. Cirkev ako majiteľ objektu sa odvolala.

Prestavbu starej fary povolilo mesto 7. júla. Súčasťou prác malo byť podľa stavebného povolenia obnovenie základov objektu a príprava územia na podrobný archeologický prieskum. V druhej fáze mal stavebník postaviť faru znovu z pôvodných múrov. Tie rozobrali bagre a sutinu vyviezli.

Radnica, cirkev ako majiteľ a investor projektu George Trabelssie, podnikateľ spájaný s Jánom Slotom, sa zhodli, že archeologický prieskum pod budovou je jedinečnou príležitosťou dozvedieť sa viac o histórii mesta. Rozhodnutie prišlo krátko po náleze pravdepodobných základov Žilinského hradu na susednom pozemku. Investor vtedy sľúbil, že prípadný komplexný výskum zaplatí.

Pamiatkarov obišli

Požiadavku na archeologický výskum mal dať Krajský pamiatkový úrad. Nemal však kedy, rýchle stavebné práce to neumožnili.

Stavebné povolenie na kompletnú prestavbu vydal Stavebný úrad mesta Žilina bez pamiatkarov. „Archeologický výskum nebolo kedy predpísať, budovu zlikvidovali. Už sa tým zaoberá Pamiatková inšpekcia ministerstva kultúry,“ povedal Miloš Dudáš, riaditeľ Krajského pamiatkového

Štátna agentúra podceňuje kostolíky

Agentúra pre cestovný ruch píše, že karpatské kostolíky sa uchádzajú o zápis do zoznamu UNESCO, hoci v zozname už dva týždne sú.

Štátna Slovenská agentúra pre cestovný ruch, ktorá má prezentovať Slovensko turistom doma aj v zahraničí, na svojej stránke www.sacr.sk stále píše, že krajina žiada o zápis drevených kostolík v karpatskom oblúku na severovýchodnom Slovensku do zoznamu UNESCO.

Výbor UNESCO pritom už 7. júna rozhodol, že osem kostolík do zoznamu zaradí.

Správu priniesli najväčšie slovenské televízie a kostolík, ktoré sa stali našou siedmou pamiatkou v zozname, sa venovali denníky na Slovensku aj v Česku.

„Gréckokatolícka cirkev chce využiť, že unikátne drevené kostoly sú od tohto týždňa na prestížnom zozname UNESCO,“ informovala v hlavných správach Česká televízia.

„Samozrejme vieme o tom, že boli zaradené do zoznamu,“ povedala referentka agentúry pre komunikáciu Zuzana Nemcová. Súhlasí, že agentúra by mala patriť medzi prvých, ktorí o úspechu Slovenska informujú.

„Stránka SACR sa prerába, nová by sa mala spustiť 1. augusta, preto už informácie neobnovujeme,“ hovorí Nemcová.

Agentúra kostolíky správne označuje na svojej druhej stránke.

(mgi)

SME, 22.7.2008

STRUČNE

Španielska konzervatívna tlač v pondelok privítala rozhodnutie Vatikánu uskutočniť najbližší Svetový deň mládeže v Madride a označila ho za reakciu na narastajúcu sekularizáciu v krajine.

Smútiaci počas pohrebnej omše vo varšavskej Katedrále Sv. Jána vzdali hold Bronislawovi Geremekovi, protikomunistickej ikone, historikovi a europoslancovi uznávanom Poliakmi. **JÁN FELIX, Šport, 22.7.2008**

úradu v Žiline. „Starú faru de facto zbúrali ťažké mechanizmy a podľa môjho názoru nemožno hovoriť o jej rozobraní,“ vyjadril sa Dudáš. „Z nášho hľadiska je už archeologický výskum bezpredmetný,“ dodal.

Pri prácach asistoval archeológ, ale len neoficiálne. „Po rozobratí som rýchlo nejaké zvyšky základov zdokumentoval, o čo ma požiadal investor,“ povedal Jozef Hoššo, vedúci Katedry archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, ktorý robí výskum na vedľajšom pozemku.

Investor sa nevyjadril

Stavebníkom rekonštrukcie fary je Rímskokatolícka cirkevná farnosť. Investorom prác je spoločnosť Sirs podnikateľ a Georgea Trabelssieho.

„Spoločnosť Sirs sa k záležitostiam okolo Farských schodov už bude

vyjadrovať len na oficiálnych tlačových besedách,“ povedala hovorkyňa spoločnosti Ivana Strelcová.

Najbližšie tak majú urobiť v auguste, keď majú predstaviť projekt chystaného obchodného centra. Zrekonštruovaná budova fary má byť jeho súčasťou.

Celkový projekt nákupného centra ešte neschválil hlavný architekt mesta. Investor ho musel na základe jeho zásadných pripomienok niekoľkokrát prerobiť. K jeho šiestej verzii zasadala v stredu stavebná komisia mesta.

„Zámer nespĺňa požiadavky dané predchádzajúcim vyjadrením komisie, ani požiadavky pamiatkových orgánov,“ povedal jej predseda Dušan Maňák.

Ladislav Kavecký
Michal Trško

Klientelizmus v malom

List čitateľa

Nedá sa nesúhlasiť s názorom dnešného pápeža, ktorý vyslovil na návšteve Austrálie. Hrubý materializmus ovláda dnešný svet. Je to fakt a nie presvedčenie. Ak začneme politikou a skončíme ekológiou, všade peniaze deformujú morálku.

Prekáračky koalície a opozície o ovládanie politického života finančnými skupinami sú tragikomédiou, pretože obe strany sú účastníkom rovnakej bábkohry. Ovládanej finančnou oligarchiou. Je indiciou, že po posledných voľbách len došlo k preskupeniu poradia tých, ktorí z pozadia ovládajú politiku u nás. Logicky, a to sa píše aj v médiách, dnes už nemožno vyhrať voľby bez veľkého balíka peňazí. A to nielen na Slovensku. Kto zaplatí politickej strane veľa peňazí, chce aj výhodnú reciprocitu. Bohužiaľ, moc peňazí ovláda nielen veľkú politiku, ale aj tú komunálnu. Spomeniem len niekoľko prípadov z uplynulých týždňov.

V Žiline bol zbúraný 300-ročný farský dom. Nuž čo, staré ustupuje novému. Platilo by to vtedy, keby Slovensko malo nazvyš kultúrnych pamiatok. Nemáme ich však veľa a aj tie, ktoré máme, búrame buldozérmi. Aj napriek protestom verejnosti a neúčinnému deformovanému odporu miestnej samosprávy.

V Bratislave dostala súhlas developérska spoločnosť na výstavbu štvorposchodového hotela v Chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty. Existovali tri varianty, ako riešiť ruinu bývalej reštaurácie Snežienka na Železnej studničke. Zvíťazil však ten najnáročnejší pre životné prostredie. Prečo asi? Infraštruktúra patriaca k hotelu navždy zničí pokoj a pomerne čistý vzduch dôležitý pre rekreačné využitie tejto oblasti veľkým počtom Bratislavčanov a najmä ich detí. Prítom ak sa raz investičná výstavba zahryzne do tejto oblasti, bude sa ako rakovina šíriť do celej hĺbky lesa.

Podobne asi dopadnú aj Vysoké Tatry, keď najprv bol zastrašený tretí sektor (ochranári) a potom boli vykonané účelové personálne zmeny v príslušných štátnych inštitúciách. Aby sa nakoniec rozvinul zúrivý boj o hektáre pôdy a lesa. Môžu sa stavať drahé hotely (veď tie najviac zarobia) a drôtovať kopce vlekmi. Možno raz

Džavot zo skúmaviek sa ozýva už 30 rokov

„Nenarodila som sa v laboratóriu!“ musela často vysvetľovať spolužiačkom Louise Brownová, ktorá dnes oslavuje tridsiate narodeniny. Spolu s jej výročím si svet pripomína 30 rokov od narodenia prvého dieťaťa splodeného „v skúmavke“. Brownová sa tak natrvalo postavila na čelo pelotónu v súčasnosti už troch miliónov detí, ktoré sa narodili pomocou umelého oplodnenia vajíčka mimo tela matky.

V súčasnosti je umelé oplodnenie alebo asistovaná reprodukcia bežným a stále úspešnejším riešením pre manželské páry, ktoré sa bez úspechu snažia splodiť dieťa. Od konca 70. rokov vzniklo viacero metód na oplodnenie vajíčka. Zdokonalila sa hormonálna liečba sprevádzajúca umelé oplodnenie aj starostlivosť o matku počas a po tehotenstve. V roku 1978, keď sa narodila Louise Joy Brownová, však „deti zo skúmavky“ rozpútali vášnivé vedecké a etické debaty.

Všetci rodičia svojim deťom hovoria, že sú výnimočné, nie všetky deti však už od útleho veku ustavične obletujú špecialisti na asistovanú reprodukciu a novinári. Keď sa v novembri 1977 John a Lesley Brownovci dozvedeli, že nemôžu mať deti, lekári Patrick Steptoe a Robert Edwards im navrhli, aby vyskúšali metódu oplodnenia vajíčka mimo tela matky (IVF). Brownovci vedeli, že je to experimentálna metóda, ale lekári im neprezradili, že dovtedy nikdy nebola úspešná. Tento fakt neskôr rozprúdil diskusiu o informovaní pacientov či dobrovoľníkov, ktorí sa zúčastňujú na výskume a vedeckých pokusoch.

O deväť mesiacov, 25. júla, sa však cisárskym rezom narodila Lo-

uise, zdravé dieťa vážiace 2,6 kilogramu. Časť verejnosti bola touto udalosťou nadšená, časť zdesená. Znepokojenie vyjadril aj Vatikán a varoval pred možnými závažnými dôsledkami.

Keď mala Louise štyri roky, rodičia jej povedali, že na svet jej pomohla lekárska veda. Stala sa miláčikom médií, až si občas pripadala „abnormálna“. Spolužiačkom zase musela vysvetľovať, že nevznikla v laboratóriu, ale narodila sa v pôrodnici ako všetci ostatní.

Výnimočnosť prischla aj Louise sestre Natalie, ktorá v roku 1999 ako prvé dieťa zo skúmavky otehotnela so svojím manželom a porodila syna. Vyvrátila tak predsudky, že deti zo skúmavky nemôžu splodiť deti normálnym spôsobom. Aj zdravotný stav oboch sestier potvrdzuje, že deti počaté umelým oplodnením v ničom nezaostávajú za prirodzene splodenými rovesníkmi.

Louise Brownová v súčasnosti žije v Bristole, pracuje na pošte a pred dvoma rokmi sa jej narodil syn, ktorý bol takisto splodený prirodzenou cestou.

Umelé oplodnenie

38% úspešnosť majú slovenské centrá asistovanej reprodukcie v dlhodobom priemere na prenos čerstvých embryí

20% úspešnosť majú v prípade prenosu rozmrazených embryí

32% je celosvetový-priemer úspešnosti

2-3 cykly výkonov sa uhrádzajú zo zákonného zdravotného poistenia

40-tisíc Sk stojí približne jeden cyklus

Miroslav Vajs
PRAVDA, 25.7.2008

bude vstup do určitých častí Vysokých Tatier len pre V. I. P. hostí.

Pozorne treba sledovať tiež, kedy sa prelomí odpor občanov a samosprávy proti ťažiariským spoločnostiam v prímestských lesoch Košíc či v Kremnici, alebo v Kálnici, alebo v Tokajskej oblasti, alebo inde na Slovensku.

Sľuby sa sľubujú, blázni sa radujú. Stavia sa na úkor kultúrnych pa-

miatok, čoraz viac sa uberá z úrodnej poľnohospodárskej pôdy na úkor stavebnej činnosti. Drastické zásahy do prírody sa často skrývajú za podporu cestovného ruchu. A to všetko napriek zákonom, napriek dopredu jasnej ekologickej (ale aj celospoločenskej) nevýhodnosti a napriek oficiálne vyhlásenému boju proti klientelizmu.

Juraj Bočkay, Bratislava
PRAVDA, 24.7.2008